

JUS5501 Høst 2023

Høyesteretts ankeutvalgs beslutning HR-2021-528-U gjaldt en straffesak om seksuelle overgrep og mishandling i nære relasjoner. Det fremgår i avsnitt 17 og 18, som er sitater fra lagmannsrettens dom LB-2019-124877, at grunnlaget for domfellelsen var forklaringer gitt av fornærmede som var tiltalt egne barn, sammenholdt med øvrig bevismateriale:

«Avgjørende for flertallets vurdering er de fornærmedes forklaringer. Forklaringene understøttes av andre bevis, herunder hva de fornærmede har forklart til barnevernet, og til sin mor og til halvsøster, G, samt andre vitners forklaring, blant annet tiltalt tidligere samboer D og de fornærmedes lærere, som har forklart seg om tiltaltes væremåte og sinne. De fornærmedes psykiske og fysiske reaksjoner både i den perioden de bodde med faren og i tiden etter at de hadde flyttet ut, støtter opp under deres forklaring.»

«Beisvurderingen bygger i hovedsak på barnas forklaringer i tilrettelagte avhør og opplysninger som har kommet frem gjennom barnevernssaken. Det vises til det som er sagt ovenfor om flertallets vurdering av barnas troverdighet. Flertallet finner helt å kunne utelukke tiltaltes forklaring.»

I lagmannsrettens dom fremgår at tiltalte nektet straffeskyld og at han forklarte seg slik:

«Tiltalte nekter for å ha gjort noen av de handlingene som er beskrevet i tiltalebeslutningen I-V. Han har i korthet forklart at han hverken har slått, sparket, dyttet eller tatt kvelertak på barna. Han husker episoden med boksehansker, men han ga barna hanskene fordi de slåss og hansker ville derfor beskytte dem mot skade. Han mener den yngste sønnen blander sammen en episode der han skal ha sett sin onkel piske egne barn med belte, noe som er vanlig i [land]. Han har aldri pisket egne barn med belte. Han nekter videre for å foretatt noen handlinger av seksuell karakter overfor de fornærmede. Tiltalte har forklart at han mener barnas mor har instruert dem i hva de skal si om vold og overgrep. Guttene går på koranskolen og er derfor flinke til å huske ting utenat. Grunnen til at mor har anmeldt tiltalte og instruert guttene til å forklare seg om vold og overgrep, er at mor og tiltalte har hatt uenigheter om skifte i forbindelse med skilsmissen. Mors motiv før skiftetvisten var at hun ville han skulle betale barnebidrag. Tiltalte har forklart at han var en engasjert far som var opptatt av guttenes prestasjoner på skolen, og han tok de med på mange fritidsaktiviteter, slik som svømming, sykling og fotball. Han var hjelpetrener på fotballaget og var med guttene på trening. De trente tre dager i uken og det var alltid dusjing etterpå. Fotballtrenere og en venn av tiltalte har forklart seg positivt om han.»

Oppgave 1: Redegjør kort for forholdet mellom bevisvurderinger og domsgrunner om bevisvurderinger.

Oppgave 2: I avsnitt 14 fremgår at skal redegjøres for «de 'springende' – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen, og kort [angis] hva som har vært avgjørende». Bruk fortellingsperspektivet til å utdype det rettslige kravet som her kommer til uttrykk. Gi et eksempel på et «springende punkt» fra Baneheia-saken.

Oppgave 3: I avsnitt 16 heter det for vurderingen av om «fornærmedes forklaring er troverdig», er slik at «tidsnære bevis [vil] være særlig viktige, men også andre etterfølgende bevis, slik som forklaringer til tredjepersoner er sentrale momenter». Forklar med utgangspunkt i bevisteorien om det (atomistiske) slutningsperspektivet og med vitnepsykologis kunnskap hva som kan begrunne denne oppfatningen.

Oppgave 4: Lagmannsrettens dom ble avsagt med en dissens som ble begrunnet slik:

«Mindretallet [...] finner å ikke kunne utelukke tiltaltes forklaring. Det legges vekt på at mor har hatt økonomiske motiver for å anmelde tiltalte, fordi mor og tiltalte var i skiftetvist. Anmeldelsen kom kort tid etter at tiltalte hadde sendt mor en e-post hvor han anklaget henne og hennes familie for svindel. Det er ikke troverdig at mor ikke har snakket om saken under ferien i [land], og barna er flinke til å pugge, slik at det legges til grunn at barna har lært utenat av mor hva de skal si i avhør og i samtaler med barnevernet. Det er ikke troverdig at barna har blitt slått, og det legges vekt på at mor ikke husker de situasjonene hun skal ha kommet til og «reddet» barna ut av disse. Dette gjelder selv om barna fortalte om vold til sin søster tidligere. Når det gjelder barnas beskrivelse av karatespark mv. så er dette noe de kan ha sett på film, og når barna viser de seksuelle handlingene tiltalte skal ha begått, er dette noe de kan ha lært av og blitt vist av mor. Tiltalte skal på denne bakgrunnen frifinnes da det strenge bevisrettslige kravet ikke er oppfylt.»

Identifiser og redegjør kort for erfaringssetningene/relevansargumentene som kan ligge til grunn for mindretallets vurdering, slik de indirekte kommer til uttrykk i det siterte.

Oppgave 5: Vurder på selvstendig grunnlag erfaringssetningene som du har identifisert i oppgave 4 opp mot Dahlmans typologi for erfaringssetninger («generalizations»). Begrunn vurderingen.

Alle oppgavene skal besvares.